

Ulf Håkansson hälsade välkommen till årets första medlemsträff för PRO Umeå City-Mariehem dit man kommit för att lyssna till Kristina Hammarström. Ämnet för denna träff var UMEÅ OCH VASA UR ETT HISTORISKT SAMARBETE som var en fortsättning på Kristina Hammarströms tidigare föreläsning om Umeås 400-åriga historia i oktober 2023. På ett mycket lättsamt och berikande sätt fångade hon den församlade åhörarskaran, som fick följa med på en tidsresa som med tiden band samman Umeå och Vasa. Kristina Hammarström började med att belysa den nordliga kulturen och hur den kunde förena de båda städerna. Vi förflyttades tillbaka i tiden och fick höra om att det på Röbbäck fanns en man med tillnamnet Sursill. (Sursill är surströmming och den såldes till Gustav Vasa och soldaterna). Denne Sursill gifte sig med en kvinna från Burträsk. De fick 5 döttrar vilka i sin tur gifte sig med präster från Finland och många barn föddes i dessa familjer. Tiden gick då som nu och såväl Vasa som Umeå grundades och fick sina stadsvapen. De arkeologiska fynd som gjordes låg och ligger mestadels under jord förutom stenrösen som är synliga. Dessa stenrösen kan på sina håll vara hotade som exempelvis i Bygdeå där Botniabanan ska dras. Stenrösen finns både på svenska och finska sidan. Utgrävningar sker i nutid både i norra Sverige och i Finland. Tidsresan gick vidare till Nordiska bronsåldern, arktiska bronsåldern. De labyrinter kring Bottenviken, som funnits i många tusen år är ovanliga. I Västerbotten finner man många. I Finland kallades dessa labyrinter för jungfrudanser och härrörde till det som sades bero på att ogifta kvinnor skulle gå runt i dessa labyrinter för att få veta om de skulle få barn eller inte. Färden gick vidare och nu handlade det om jordbrukarsamhället som ändrade utseende och jakt och fiske blev det man livnärde sig på. Fynd gjordes såväl i Umeå som i Vasa men Vasa var före Umeå. Nu började en period när befolkningen i respektive städer började resa och man beblandade sig med varandra. En nyodlingsperiod uppstod med nya kunskaper och en befolkningsökning skedde. Fortfarande var säljakt och fiske rådande utkomster och fanns på båda sidorna om Kvarken och man kan se näringslivet som historiskt. Även skinnberedning och tjärbränning fanns med. Kyrkan hade en betydande roll och via korståg spreds religionen och många kyrkor byggdes. Kyrkplikten infördes. Landskap uppstod och Umeå liksom Vasa hade sköldar. Västerbottens sköld visade 6 hermeliner och den för Österbotten hade en hjort på sin som då skulle föreställa en ren. Länen kunde ses som politiska enheter. I nutid är Umeå och Vasa vänorter. Man kan se att samarbetet är stort och har vuxit allt sedan 40-talet. När det gäller kommunikationer ur historiskt perspektiv så har det skett via båt, skidor, släde, spark och gåendes från 1500-talet fram till 1914 då trafiken upphörde och ett förbud sattes men kom sedermera igång igen (1947) då via färjetrafiken med ångbåten Pärtö som första farkost. Många katastrofer har skett och att komma ihåg är de stadsbränder som 1852 drabbade Vasa och 1888 Umeå. Krig fanns också med i spelet som det stora nordiska kriget på 1700-talet och 1808-1809 års krig. I Finland fördes Finlands frihetskamp och 1917 blev Finland fritt. Finska vinterkriget var ett annat krig och då färdades man via en isväg i vitmålad bilar och med släckta lysen. Ingen rast och ingen ro för krigen fortsatte i form av fortsättningskriget och lapplandskriget. En hemlig företeelse var Operation Stella Polaris, bestående av radiooperatörer. Efter krigen skedde på 1950-talet en arbetskraftsinvandring från Finland till Sverige och detta räknas som den största invandrargruppen i Umeå. Hur ser då framtiden ut? Umeå och Vasa har tagit fram en gemensam utvecklingsstrategi där tanken på en bro över Kvarken finns med. Efter en mycket berikande föreläsning tackades Kristina Hammarström med varma applåder.